

Hospodárska a sociálna rada
Slovenskej republiky

Bratislava 9.12.2024
Číslo záznamu: 28840/2024

Z Á Z N A M
z plenárneho zasadnutia Hospodárskej a sociálnej rady
Slovenskej republiky konaného dňa 9.12.2024

Miesto konania: nová budova Úradu vlády SR
Prítomní: podľa prezenčnej listiny
Rokovanie viedol: Erik Tomáš, predseda Hospodárskej a sociálnej rady SR

Návrh programu:

1. Návrh zákona o poľovníctve a ochrane zveri a o zmene a doplnení niektorých zákonov
2. Návrh zákona o podpore prioritných okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
3. Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 630/2008 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti rozpisu finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu pre školy a školské zariadenia v znení neskorších predpisov
4. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 435/2001 Z. z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (patentový zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony
5. Rôzne
 - Akčný plán na podporu kolektívneho vyjednávania (*KOZ SR*)

- Riešenie problematiky nútených živností (*KOZ SR*)
- Novela zákona č. 103/2007 Z. z o trojstranných konzultáciách na celoštátnej úrovni a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o tripartite) (*KOZ SR*)
- Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Rudolfa HULIAKA, Dagmar KRAMPLOVEJ, Milana GARAJA a Adama LUČANSKÉHO na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (Navrhovatelia požiadali listom z 30. augusta 2024 o zaradenie rokovania o ich návrhu zákona na schôdzu Národnej rady Slovenskej republiky začínajúcu dňa 22. 10. 2024.) – Novela zákona, parlamentná tlač 245 (*KOZ SR, APZD, RÚZ*)
- Dofinancovanie samospráv (*ZMOS*)

Rokovanie otvoril a viedol predseda rady E. Tomáš, ktorý privítal na zasadnutí Hospodárskej a sociálnej rady zástupcov vlády, zástupcov zamestnancov a zástupcov zamestnávateľov a skonštatoval, že plenárne zasadnutie je uznášaniaschopné a môže prijímať závery.

Predseda rady E. Tomáš vyzval prítomných, aby sa vyjadrili, či súhlasia s návrhom programu plenárneho zasadnutia uvedeného v pozvánke a či majú návrhy na jeho doplnenie.

Návrhy na doplnenie programu:

- avizovaný návrh AZZZ SR na doplnenie programu do bodu Rôzne - ***Prerokovanie vážnej situácie v zdravotníctve***
- návrh ministra práce, sociálnych vecí a rodiny E. Tomáša na doplnenie programu do bodu Rôzne - ***Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 113/2023 Z. z. o záujme slovenskej republiky udeliť národné vízum vybraným skupinám štátnych príslušníkov tretích krajín v znení neskorších predpisov.***
- návrh APZD na doplnenie programu do bodu Rôzne – ***Informácia k národným vízom pre priemysel***

Členovia rady sa dohodli, že materiály pod bodmi 3. a 4. návrhu programu, ku ktorým sú súhlasné stanoviská všetkých sociálnych partnerov, budú odsúhlasené na začiatku rokovania. Do záznamu budú závery k jednotlivým bodom uvedené samostatne so súhlasným záverom. Návrhy na doplnenie programu k téme národných víz sa prerokujú v jednom spoločnom bode bodu Rôzne.

Program rokovania s návrhmi na jeho doplnenie bol schválený bez pripomienok.

K bodu 1:

Návrh zákona o poľovníctve a ochrane zveri a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Materiál uviedol štátny tajomník Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR V. Vnuk.

Štátny tajomník Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR V. Vnuk uviedol, že cieľom predloženého návrhu zákona je odstrániť nedostatky súčasnej právnej úpravy, ktorých následkom sú najmä vysoké stavy raticovej zveri, ktoré spôsobujú škody v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve, či problémy pri riešení veterinárnych chorôb vyskytujúcich sa u zveri ako je africký mor ošípaných v prípade diviacej zveri. Návrh zákona zároveň odstraňuje ďalšie nedostatky súčasnej právnej úpravy, najmä pokiaľ ide o uznávanie, zmenu a užívanie poľovných revírov a poľovnícke plánovanie, a zároveň zefektívňuje a zjednodušuje vedenie poľovníckej dokumentácie a evidencie elektronicky, v informačnom systéme poľovníctva, a precizuje proces vzniku a zániku poľovníckych organizácií. Návrh zákona bol predmetom pripomienkového konania, ktorého výsledky sú uvedené v jeho vyhodnotení, na rokovanie sa predkladá s rozpormi, ktoré sú uvedené vo vyhlásení o rozporoch. Dodal, že po predložení návrhu zákona Hospodárskej a sociálnej rade Slovenskej republiky boli odstránené všetky rozpory s úradom vlády a ministerstvom životného prostredia.

Predseda rady E. Tomáš informoval, že k návrhu zákona písomne predložili pripomienky AZZZ SR a RÚZ

R. Karlubík za AZZZ SR uviedol, že pripomienky AZZZ SR predložila v písomnom stanovisku, stanovisko prednesie poradca AZZZ SR M. Haško.

M. Haško, poradca AZZZ SR uviedol, že legislatíva, ktorá bola schválená v r. 2009 sa ukázala ako nedostatočná, v praxi hlavne neriešila škody spôsobované zverou na plodinách, kultúrach a lesných porastoch. Záujmom Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory je, aby nová poľovnícka legislatíva bola účinná a efektívna. Všetky pripomienky, ktoré predložili a v ktorých ostal rozpor smerujú k jedinému cieľu a to, aby legislatíva bola v praxi vykonateľná a účinná. Dodal, že škody spôsobené zverou v tomto roku predstavujú 13,5 milióna eur, sú to veľké hospodárske škody.

O. Nevický za AZZZ SR doplnil, že jedným z dôvodov vysokých stavov zveri je aj častá zmena užívateľov poľovných revírov, ktorí sa orientujú prevažne na odstrel trofejnej zveri a zvyšuje sa počet holej zveri. AZZZ SR preto navrhuje stanoviť v zákone možnosť raz predĺžiť zmluvu o nájme poľovného revíru dodatkom k zmluve, ktorý podpíše nad 51% vlastníkov poľovných pozemkov v rámci revíru. Zabezpečilo by to možnosť dlhodobého plánovania a tiež dôraz na vekovú a pohlavnú štruktúru populácie zveri v revíre.

M. Hošťák za RÚZ uviedol, že sa stotožňujú so stanoviskom AZZZ SR.

B. Kapustová, zástupkyňa Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR reagovala a uviedla, že pripomienky, ktoré uplatnila AZZZ SR a RÚZ, boli už predmetom medzirezortného pripomienkového konania, boli rozdiskutované a dopodrobna vysvetlené. Pri tvorbe zákona sa

prioritne zamerali na odstránenie rozporov príčiny vysokých stavov raticovej zveri a zákon obsahuje viaceré opatrenia, ktoré by k tomu mali smerovať. To, že tie opatrenia nie sú úplne identické ako navrhovala AZZZ SR a RÚZ, je výsledkom vzájomných dohôd a komunikácie aj s ostatnými subjektami. Uviedla, že v zákone zapracovali viacero opatrení, ktoré by mali účinne smerovať k zvýšeniu a zintenzívneniu lovu zveri a zabraňovať príčinám vzniku škôd.

Záver:

Rada predložený materiál prerokovala s nasledujúcimi závermi:

- A) APZD, KOZ SR, ZMOS, SOS súhlasí s predloženým materiálom bez pripomienok a odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie,**
- B) AZZZ SR, RÚZ súhlasí s predloženým materiálom s pripomienkami a odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie po zapracovaní pripomienok.**

K bodu 2:

Návrh zákona o podpore prioritných okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Materiál uviedol minister investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie R. Raši.

R. Raši, minister investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie uviedol, že cieľom návrhu zákona je odklon od nedostačujúcej definície najmenej rozvinutých okresov, ktorá bola vymedzená iba na základe solitérneho ukazovateľa, a to podielu disponibilných uchádzačov o zamestnanie na obyvateľstve v produktívnom veku, a príklon k zavedeniu a definícii prioritných okresov, ktoré sa zakladajú na zhodnotení ukazovateľov vo viacerých oblastiach. Aplikačná prax ukázala, že by sa mala upriamiť pozornosť na lepšie zabezpečenia efektívnejšieho spôsobu vyhlasovania výziev na predkladanie žiadosti o poskytnutie regionálneho príspevku, prijímania a hodnotenia žiadostí o regionálny príspevok. Predkladaná zmena prináša celistvý a dátovo založený prístup k hodnoteniu regionálneho rozvoja v jeho kľúčových oblastiach, ktorý umožňuje robiť kvalifikovanejšie a efektívnejšie rozhodnutia na základe objektívne overiteľných dát.

Predseda rady E. Tomáš informoval, že k návrhu zákona písomne predložila pripomienky AZZZ SR.

R. Karlubík za AZZZ SR uviedol, že pripomienku predloženú v písomnom stanovisku AZZZ SR sťahuje.

Záver:

Rada predložený materiál prerokovala s nasledujúcimi závermi:

- A) súhlasí s predloženým materiálom bez pripomienok,**
- B) odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie.**

K bodu 3:

Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 630/2008 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti rozpisu finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu pre školy a školské zariadenia v znení neskorších predpisov

Záver:

Rada predložený materiál prerokovala s nasledujúcimi závermi:

- A) súhlasí s predloženým materiálom bez pripomienok,
- B) odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie.

K bodu 4:

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 435/2001 Z. z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (patentový zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Záver:

Rada predložený materiál prerokovala s nasledujúcimi závermi:

- A) súhlasí s predloženým materiálom bez pripomienok,
- B) odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie.

k bodu 5 Rôzne

- **Akčný plán na podporu kolektívneho vyjednávanía (KOZ SR)**

M. Uhlerová uviedla, že KOZ SR chce iniciovať diskusiu na tripartitnej úrovni k Akčnému plánu na podporu kolektívneho vyjednávanía. Vzhľadom k tomu, že sa už podarilo implementovať európsku smernicu o primeraných minimálnych mzdách, kde nastavený mechanizmus bude spĺňať kritériá odporúčané v samotnej smernici, tak sa istá časť transpozičného procesu zvládla, ale druhá časť sa dotýka podpory kolektívneho vyjednávanía v členských krajinách s ambíciou dosiahnuť pokrytie zamestnancov kolektívnymi zmluvami na úrovni 80% a viac. K tomu by mali jednotlivé krajiny vytvoriť tzv. Akčné plány na podporu kolektívneho vyjednávanía (akčný plán), čiže sumár nástrojov, ktoré postupne budú implementovať na to, aby sa tento cieľ dosiahol. Sú rôzne možnosti ako k tomu členské krajiny môžu pristúpiť. Môžu k tomu pristúpiť tak, že zodpovedné ministerstvo alebo vláda vytvorí takýto Akčný plán, prípadne sa to môže diať na bipartitnej úrovni medzi zástupcami zamestnávateľov a zamestnancov a svoj plán predložia reprezentanti samotnej vláde, prípadne na tripartitnej úrovni, čiže v spolupráci vláda, odbory, zamestnávatelia. KOZ SR zastáva názor,

že je potrebné takýto Akčný plán vytvoriť spoločne, čiže na tripartitnej úrovni. Je rok na to, aby bol akčný plán vytvorený a je potrebné, aby do toho boli zainteresované všetky strany tvoriace sociálne partnerstvo. KOZ SR preto navrhuje, aby Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR vytvorilo komisiu alebo pracovnú skupinu na tvorbu akčného plánu, kde sa zástupcovia sociálnych partnerov zídu, navrhnú rôzne spôsoby, o ktorých si myslia, že by mohli podporiť kolektívne vyjednávanie a pokrytie zamestnancov kolektívnymi zmluvami a v tripartitnom duchu a v konzultáciách by sa pripravil tento akčný plán, ktorý by vláda predložila ako súčasť tohto transpozičného procesu. Pracovná skupina by sa mohla pretransformovať aj do pracovnej skupiny, ktorá bude následne monitorovať aj napĺňanie tejto ambície a napĺňanie akčného plánu a zároveň aj vyhodnocovať priebežne aj súlad minimálnej mzdy s odporúčaniami v smernici. Cieľom je pustiť sa do prípravy akčného plánu spoločne v tripartitnom duchu.

Predseda rady a minister práce, sociálnych vecí a rodiny E. Tomáš reagoval a uviedol, že novela zákona č. 2/1991 Z. z. o kolektívnom vyjednávaní, ktorým sa ustanovuje povinnosť Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR vypracovať Akčný plán SR na podporu kolektívneho vyjednávania, nadobudla účinnosť 15.11.2024. Termín na vypracovanie prvého Akčného plánu na podporu kolektívneho vyjednávanie si Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR v zákone určilo do 31.12.2025. Novela zákona č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde, ktorá ustanovuje posudzovanie tzv. primeranosti minimálnej mzdy a vytvorenie komisie pre minimálnu mzdu, nadobudla účinnosť 15.11.2024. Posudzovanie tejto otázky sa vykonáva raz za štyri roky, t. j. musí sa vykonať najneskôr do 15.11.2028. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR plánuje v primeranej fáze procesu tvorby akčného plánu a vytvárania komisie pre minimálnu mzdu osloviť zástupcov zamestnancov a zástupcov zamestnávateľov.

- **Riešenie problematiky nútených živností (KOZ SR)**

M. Uhlerová uviedla, že pre KOZ SR problematika nútených živností je deformujúcim prvkom na trhu práce, aj vláda SR má ambíciu tento problém riešiť, je to zakotvené aj v Programovom vyhlásení vlády. Na úrovni Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny došlo k stretnutiu so zástupcami zamestnávateľov, živnostenských komôr, ale opäť KOZ SR predkladá požiadavku stretnúť sa na tripartitnej úrovni a začať hľadať riešenia na elimináciu nútených živností. Požiadavkou je vytvoriť pracovnú skupinu, kde sa táto téma bude riešiť na odbornej úrovni.

Predseda rady E. Tomáš reagoval a uviedol, že medzi krajinami OECD je Slovensko na tom najhoršie, čo sa týka nútených živností a na tento problém pravidelne upozorňuje aj Najvyšší kontrolný úrad SR. Na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny sa zvolal okrúhly stôl za účasti zástupcov živnostníkov a zamestnávateľov a boli vyzvaní, aby predložili návrhy na riešenie danej situácie. Uviedol, že v prvom kole prišli návrhy, ktoré boli nedostatočné a čaká sa na doplnenie ďalších návrhov. Rezort práce komunikuje o tejto problematike aj s Ministerstvom financií SR. K tejto téme potvrdil bilaterálne stretnutie s KOZ SR začiatkom budúceho roka a následne vytvorenie pracovnej skupiny za účasti sociálnych partnerov a zástupcov relevantných inštitúcií.

- **Novela zákona č. 103/2007 Z. z o trojstranných konzultáciách na celoštátnej úrovni a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o tripartite) (KOZ SR)**

M. Uhlerová za KOZ SR uviedla, že v diskusii o novele zákona o minimálnej mzde bola zo strany KOZ SR vznesená požiadavka na novelizáciu zákona o tripartite s tým, že sa primárne zamerá na posudzovanie reprezentatívnosti relevantných aktérov, ktorí sú členmi tripartity s tým, že by mali všetci spĺňať rovnaké kritériá. Podpora bola dosiahnutá aj zo strany zamestnávateľov, avšak táto požiadavka nebola zohľadnená. Je však potrebné sa k tejto téme vrátiť nie len v kontexte reprezentatívnosti, ale celkovo prekopáť celý zákon o trojstranných konzultáciách. Táto požiadavka sa otvára, pretože sa to netýka len strany odborov, ale je to otázka, ktorá sa týka aj zástupcov zamestnávateľov a aj zástupcov štátu prípadne samospráv a je férové, aby o tom diskutovali všetci traja aktéri tripartitných rokovaní. KOZ SR navrhuje vrátiť sa k tejto téme na úrovni pracovnej skupiny aj keď z toho môžu vyplynúť isté riziká napríklad v súvislosti s implemenáciou rôznych projektov a národných programov a Aliancie sektorových rád a podobne, ktoré sú kreované na tripartitnej úrovni. Bolo by preto vhodné v prvom rade z prostredia ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny poskytnúť krátku analýzu aktuálneho stavu a možných dôsledkov, ak by sa zákon menil aj v duchu zmeny požiadaviek na reprezentatívnosť.

Predseda rady E. Tomáš reagoval a uviedol, že je potrebné pripraviť reformu tripartity s tým, že pokiaľ všetci súhlasia, vytvorí sa pracovná skupina pri tripartite a budú nominovaní všetci, ktorí k tomu majú čo povedať.

M. Mikula, uviedol, že SOS berie na vedomie prípadné rozhodnutie o zmene tripartity, súčasne ale dáva do pozornosti existujúce problémy, ktoré opakovane uvádzalo počas tohto kalendárneho roka v rámci diskusií. Zmena zákona o tripartite nespraví tripartitu reprezentatívnejšou, ako to uvádza KOZ SR, ale spôsobí jej oslabenie, keďže aj SOS zastupuje významný počet členov v najdôležitejšom priemyselnom odvetví v Slovenskej republike – automobilovom priemysle. Na základe existujúcich informácií je zjavné, že zmena tripartity bude širšia, keďže počet pokrytých zamestnancov alebo členov bude robiť zásadný problém aj ďalším členom tripartity, KOZ SR nevynímajúc. Existujú vážne právne prekážky určenia reprezentatívnych členov tripartity, pretože spočítaní budú musieť byť všetci členovia tripartity, pričom proces počítania prostredníctvom rozhodcov zapísaných v zozname ministerstva práce bude problematický nielen z dôvodu významnej zaujatosti väčšiny rozhodcov (sú buď priamo odborovými alebo zamestnávateľskými funkcionármi, zamestnancami sociálnych partnerov alebo poskytujú priamo poradenstvo sociálnym partnerom alebo ich členským organizáciám). Ďalší problém spočíva v pripustení súdneho prieskumu rozhodnutia rozhodcov, ktorý nie je vyjasnený a na základe posledného rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu možno konštatovať rozpor medzi rozhodnutiami najvyšších súdnych inštancií (súdne rozhodnutia radi sociálnym partnerom poskytneme). SOS sa preto domnieva, že najskôr by mala prebehnúť širšia odborná diskusia, aké úlohy má vlastne tripartita plniť, kto je reprezentatívny aktuálne a kto len z minulosti, a následne vyriešiť spomínané právne otázky. Následne sa môže diskutovať o zmenách a nastaveniach kritérií, ktoré majú plniť sociálni partneri. Ak bude zmena zákona o tripartite sledovať len navrhnuté zmeny zákona, ktoré KOZ SR predložila v máji tohto roka, výsledkom bude skôr jej znefunkčnenie.

- **Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Rudolfa HULIAKA, Dagmar KRAMPLOVEJ, Milana GARAJA a Adama LUČANSKÉHO na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (Navrhovatelia požiadali listom z 30. augusta 2024 o zaradenie rokovania o ich návrhu zákona na schôdzu Národnej rady Slovenskej republiky začínajúcu dňa 22. 10. 2024.) – Novela zákona, parlamentná tlač 245 (KOZ SR, APZD, RÚZ)**

M. Uhlerová za KOZ SR uviedla, že navrhujú návrh zákona stiahnuť, poukázala na to, že pisateľ absolútne nerozumie tomu, ako funguje občiansky sektor a obzvlášť ako fungujú odborové organizácie, zamestnávateľské organizácie, aká legislatíva upravuje ich činnosť a nepozná ani definíciu lobingu. Tento zákon značným spôsobom obmedzuje fungovanie odborových organizácií, odborových zväzov aj samotnej konfederácie, zaťažuje ich zbytočnou administratívou a naráža na medzinárodné dohovory, ktorým je viazaná Slovenská republika aj na ustanovenia, ktoré sú zakotvené v samotnej Ústave Slovenskej republiky, týkajúce sa práva na združovanie. Neprimeraný je aj samotný možný zásah štátnych inštitúcií v podobe napríklad rozpustenia občianskych združení, čiže aj odborových organizácií, zásah do ich fungovania a zároveň aj s istým právom rozpustiť občianske združenie ak nesplní isté kritériá, ktoré sú v tomto návrhu zadané. Tak, ako je tento zákon koncipovaný, tak by mal byť v plnom znení stiahnutý, nie je tam priestor ani na úpravu. Ak je tu záujem o zákon o lobingu, tak sa KOZ SR nebráni, aby takýto zákon existoval a aby stransparentnil verejný priestor a komunikáciu medzi verejnými, štátnymi inštitúciami, politickými aktérmi s inými aktérmi v rámci spoločnosti, alebo politického systému, ale mal by vychádzať z poznania alebo definície toho, čo je lobing a z poznania toho, ako fungujú odborové organizácie, ako fungujú zamestnávateľské organizácie a ako celkovo funguje, pracuje a komunikuje občiansky sektor. M. Uhlerová uviedla, že KOZ SR navrhuje v plnom znení tento návrh stiahnuť.

A. Beljajev uviedol, že APZD zastáva ten istý názor ako KOZ SR. Je to prijaté úplne bez odbornej diskusie, nie je jasné, že sa prijíma výlučne pre mimovládne organizácie a obchádza činnosť neformálnych záujmových skupín, nerozlišuje medzi typmi mimovládnych organizácií a tým sa vzťahuje napríklad aj na verejnoprospešné organizácie ako aj organizácie s priamou aj celospoločensky legitímnou činnosťou. Vláda a ministerstvá niekedy aktívne oslovujú sociálnych partnerov s požiadavkou na vyjadrenie stanovísk a postojov k návrhom zákona, preto je nezmyselné, aby sa regulácia vzťahovala na sociálnych partnerov, ktorí svojimi stanoviskami prispievajú k vykonateľnej a vyváženej legislatíve Slovenskej republiky. Vo väčšine štátov Európskej únie a v samotných orgánoch Európskej únie je obvyklé, že záznamy o lobistických aktivitách vykonávajú verejní činitelia a nie samotní lobisti, čiže otázku transparentnosti majú primárne preukazovať verejné činné osoby, ako aj niest' zodpovednosť za ich porušenie a nie lobistické skupiny. APZD navrhuje tento návrh stiahnuť a prepracovať.

M. Hošťák za RÚZ uviedol, že tento zákon sa absolútne neprimerane dotýka sociálnych partnerov, bolo to v podstate predložené bez akejkoľvek predchádzajúcej diskusie, čo porušuje

princípy sociálneho dialógu a ako bolo povedané, ak tu existuje dopyt po transparentnosti, RÚZ ho podporuje, ale nech je realizovaný zo strany verejných funkcionárov, politikov. RÚZ navrhuje tento návrh stiahnuť.

R. Karlubík za AZZZ SR uviedol, že sa plne pridávajú k postoju APZD a RÚZ.

- **Dofinancovanie samospráv (ZMOS)**

J. Božik, za ZMOS uviedol, že aj vďaka podpore členov vládnej koalície sa podarilo získať aspoň časť z nedofinancovaných avizovaných peňazí z výnosu dane z príjmov fyzických osôb, avšak výpadok financií, pokiaľ ide o mestá a obce je 31 miliónov eur. Stále sa avizuje, že ZMOS spolu s SK8 organizáciami sú tí, ktorí stále nepodpísali vyššiu kolektívnu zmluvu a ako uviedol, ani sa to nechystajú podpísať, pokiaľ nebudú finančné prostriedky. Štátny rozpočet bol schválený v nejakej výške, je však potrebné uviesť, že zdroje pre mestá a obce akútne chýbajú. Ďalej uviedol, že je dosť medializovaná otázka zvyšovania miezd pre pedagógov a táto informácia sa opäť vynára v čase, kedy chýbajú finančné prostriedky. V prípade nejakého dohovoru o zvyšovaní plátov to absolútne nebude možné naplniť z pozície samospráv, pretože cez to všetko, že materské školy prechádzajú do preneseného výkonu štátnej správy, stále zostávajú základné umelecké školy, pedagógovia v centrách voľného času, časť pedagógov pracuje aj v školských kluboch detí a tak ďalej. Je potrebné, aby ponuky a prísľuby zo strany štátu boli opatrné, pretože situácia bude ešte ťažšia a komplikovanejšia, budúci rok bude veľmi náročný, žiadne nové riešenie sa nenájde a ak nedôjde ani k prísľubu 87 miliónov eur, pokiaľ ide o jednorazové odmeny vyplatené v máji 2025 a ešte zaťažené odvodmi, tak potom samozrejme ZMOS nebude môcť podpísať vyššiu kolektívnu zmluvu. Potvrdil, že zatiaľ k žiadnej zmene nedošlo a pokiaľ sú nejaké očakávania, tak nemôžu byť naplnené zo strany ZMOS pretože chýbajú finančné prostriedky, ktoré limitujú fungovanie samospráv.

- **Prerokovanie vážnej situácie v zdravotníctve**

R. Karlubík za AZZZ SR informoval, že s ohľadom na veľmi vážnu situáciu v zdravotníctve, najmä v kontexte výziev a požiadaviek Lekárskeho odborového združenia má AZZZ SR vážne obavy, že táto situácia môže mať negatívny dopad nielen na zamestnancov, ale aj chod firiem a celú národnú ekonomiku a hospodárstvo. Z uvedeného dôvodu predsedovi Lekárskeho odborového združenia adresovali otvorený list v znení, ktoré R. Karlubík prečítal :

„Vážený pán Visolajský,

zástupcovia zamestnávateľov, ktorí sú združení v Asociácii zamestnávateľských zväzov a združení (AZZZ) SR vyjadrujú v súvislosti so súčasnou situáciou v zdravotníctve, v kontexte výziev a požiadaviek Lekárskeho odborového združenia (LOZ) vážne obavy. Plne rozumieme a rešpektujeme právo zamestnancov, vrátane zdravotníckych pracovníkov, na vyjadrenie svojich nárokov a obáv, uznávame nevyhnutnosť zlepšovať podmienky v našich nemocniciach. Avšak ako zástupcovia zamestnávateľov, cítíme povinnosť upozorniť na vážne obavy, ktoré môže

vyvolať súčasná situácia. Chceme zdôrazniť, že v prípade hromadného odchodu lekárov alebo iných zdravotníckych pracovníkov z pracovného procesu, dôjde k výraznému ohrozeniu stability nemocníc a zníženiu kvality poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Ak sa pre hromadné výpovede nedostane veľké množstvo zamestnancov ku zdravotnej starostlivosti, môže to viesť k zvýšenej chorobnosti, k neskoršiemu diagnostikovaniu ochorení alebo zhoršeniu už existujúcich zdravotných problémov. To spôsobí dodatočné náklady nielen na PN-ky, ale zvýšia sa náklady aj na zamestnanie náhradníkov. Takáto situácia môže viesť k spomaleniu celého hospodárstva. Hromadné výpovede lekárov tak predstavujú vážnu hrozbu, ktorá má negatívny dopad nielen na zamestnancov ale aj chod firiem a celú národnú ekonomiku a hospodárstvo. Vážený pán Visolajský, veríme, že existuje spôsob, ako dosiahnuť pozitívne zmeny v našom zdravotníckom systéme bez ohrozenia plynulosti a bezpečnosti poskytovania služieb pacientom. Apelujeme na LOZ, aby zvážil dlhodobé dôsledky svojich krokov a vyzývame k upokojeniu situácie a hľadaniu riešení, ktoré ochránia záujmy všetkých – zamestnancov, zamestnávateľov aj pacientov“.

Minister zdravotníctva K. Šaško uviedol, že začne tým, čo pomerne silno rezonuje v médiách a je to veľmi nesprávne komunikované s cieľom zvýšiť napätie medzi lekármi. Niektorí členovia odborov nemajú minimálne v tejto fáze záujem o dosiahnutie dohody a chcú tento konflikt vyhrotiť až za nový rok. V tejto situácii je nutné mať v rukách nejaký nástroj, aby sa zabezpečila dostupná starostlivosť pre pacientov a všetko čo s tým súvisí, ak by nedošlo k dohode. Ak by sa nepristúpilo k tejto zmene, ktorá bola včera schválená na vláde, tak sa treba opýtať čo by bola alternatíva, tak ako bola použitá aj v roku 2011 a je to jediná reálna alternatíva bez toho, aby sme prijali určitú zmenu v zákone, by bolo vyhlásenie núdzového stavu a je zrejmé, že núdzový stav sa týka plošne celého územia, všetkých ľudí, sú tam obmedzované práva a povinnosti bez ohľadu na to, či majú niečo spoločné s touto krízovou situáciou v zdravotníctve a zároveň sú tam aj sankcie, ktoré sa hýbu od dvoch do päť rokov. To je jediná možnosť a na vláde sa dohodlo ísť oveľa miernejšou cestou a prijať zmeny v zákone o civilnej ochrane tak, aby v zmysle tejto legislatívy bolo možné vyhlásiť nie núdzový stav, ale mimoriadnu situáciu v konkrétnom okrese, kde by dochádzalo ku konkrétnemu ohrozeniu. Je to nástroj, ktorý je možné použiť cielene pre okres a bude sa týkať iba konkrétneho lekárskeho pracovníka. Zároveň za nedodržanie pravidiel musí byť nastavená istá miera sankcie a tá sankcia je nižšia ako by bolo v prípade výnimočného stavu. V žiadnom prípade nie je cieľom niekoho nútiť chodiť do práce, je to vyvrátené v materiáloch, prešlo to diskusiou ústavných právnikov, skúškou správnosti so všetkou platnou legislatívou, so zákonníkom práce, a ak sa to niekto na verejnom priestore snaží zjednodušiť do statementu, že nútená práca pod hrozbou väzenia, tak ani prvá ani druhá časť nie je pravda. Nejde o žiadnu nútenú prácu, je to v princípe ústretový krok voči zdravotníkom, pretože sa im nesiahá v rámci vyhlásenia tejto mimoriadnej situácie na absolútne žiadne práva. V princípe, tak ako pracujú dnes budú môcť o ďalších 60 dní pracovať ďalej so všetkými právami na oddych, na dovolenku na všetko čo s tým súvisí, to znamená, že sa pre nich nemení nič a získava sa ďalší čas na rokovanie. To je celé čo táto zmena prináša a je potrebné, aby členovia tripartity mali takúto informáciu, pretože sa to zjednodušilo do veľmi zvláštneho statementu nútenej práce pod hrozbou väzenia. Ďalej uviedol, že od začiatku boli jasne stanovené dve alebo tri podmienky, tou prvou bolo opakované deklarované zamietnutie úvah o transformácii nemocníc na akciové spoločnosti. Toto bolo ústne odmietnuté tak ministrom zdravotníctva ako aj predsedom vlády, ale na základe určitého vývoja to dospelo

do štádia, kedy bola opakovane aj verejne prednesená požiadavka, aby vláda svojím uznesením odmietla transformáciu nemocníc na akciové spoločnosti. To sa stalo, je to v uznesení vlády z minulej stredy, ale na druhý deň prišlo odmietavé stanovisko od predsedu Lekárskeho odborového združenia pána doktora Visolajského, že toto absolútne nie je to čo chcel, že to chce rozšíriť na všetky štátne, neziskové organizácie, nie akciové spoločnosti, ale akúkoľvek obchodnú spoločnosť, a čo je dôležité, je to treba vnímať v kontexte, že toto uznesenie vlády nehovorí iba o tom, že sa odmieta transformácia nemocníc na akciové spoločnosti, ale je tam konkrétna úloha predstaviť do 31.3.2025 systém, akým spôsobom sa zabezpečí efektívne hospodárenie a financovanie všetkých štátnych nemocníc. Predseda Lekárskeho odborového združenia pán doktor Visolajský trvá na tom, že toto uznesenie je potrebné znova na vláde zmeniť a otázkou je, či je úlohou lekárskeho odborárstva hovoriť, či má byť nemocnica transformovaná alebo nemá byť. Druhou požiadavkou bolo dôsledné plnenie memoranda, pán doktor Visolajský hovorí opakovane, že neprichádza s ničím, čo by išlo navyše oproti memorandu, ale napríklad transformácia nikdy nebola v memorande spomenutá, napriek tomu k tomu vláda pristúpila presne v zmysle požiadaviek. Veľkou témou sú tzv. centralizované zmluvy, je zriadená aj pracovná skupina k tejto téme, ale toto rovnako nie je v memorande spomenuté. Dohoda bola, že bude predstretý odpočet, čo sa aj stalo, a na poslednom rokovaní sa dohodlo spoločne, že do dnes bude predložené finálne vyjadrenie k tomuto odpočtu, a tento odpočet bol presne v zmysle dohody dnes poslaný. Uviedol, že ak sa na to pozrieme objektívne, čo sa píše v memorande, statement že 90% memoranda je splnených alebo v plnení z diskusie vypadáva. Pretože sú tam zafinancované tak komplexné oblasti, ako napr. zabezpečenie, aby všetky náklady nemocníc boli pokryté štátnym rozpočtom, aj keď sa nevie čo sú objektívne náklady, v každej nemocnici sa to odlišuje. Lekárski odborári majú určitú pozíciu, ale aj keď idú do verejných diskusií s ostatnými zástupcami sektora, či už s poisťovňami, s poskytovateľmi, s Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a s ďalšími, tak tá diskusia je veľmi široká. Preto bola zriadená pracovná skupina za účasti analytikov ministerstva zdravotníctva, ministerstva financií, poisťovní, Úradu pre dohľad na zdravotnú starostlivosťou a aj za účasti odborárov, inak sa to vyriešiť nedá, odborári dokonca aj za zavretými dverami povedia, že toto je technická diskusia, ktorá sa nedá vyriešiť za dva týždne, lebo bude urobená zle a potom to bude mať obrovské dopady napríklad na štátny rozpočet. Druhý príklad, veľkou témou je trestnoprávna zodpovednosť riaditeľov štátnych nemocníc, ktorá je súčasťou memoranda z roku 2022, lenže bolo to napísané v určitom kontexte, v rámci medzirezortného pripomienkového konania bolo vznesených viac ako 50 zásadných pripomienok a bolo to označené za nevykonateľné. Poukázal na to, že v memorande je aj bod 12 monitorovací výbor, (komisia), ktorá nebola nikdy zriadená. Teraz si prešli sto konkrétnych vecí, ktoré sú v memorande, a na vláde bol zriadený monitorovací výbor (komisia), ktorý sa bude stretávať minimálne raz za tri mesiace, minister zdravotníctva je zaviazaný informovať predsedu vlády a členov vlády, čo sa deje v kontexte plnenia memoranda. Lekárski odborári s týmto majú problém, lebo to nemá byť komisia pod vládou, ale komisia pod vládou a lekárskeho odborového združením. Zároveň informoval, že včera v noci došlo 18 ďalších požiadaviek od lekárskeho odborárstva a samozrejme, že podmienkou sú platy a zároveň požadujú garanciu, aby každý jeden lekár bol prijatý na svoju pôvodnú pracovnú pozíciu. Dnes sa bude konať odvetvová tripartita a zajtra je predseda LOZ, doktor Visolajský pozvaný na odpočet. Minister zdravotníctva K. Šaško uviedol, že je pripravený rokovať do posledného dňa a jeho cieľom je

nájsť dohodu, ale na to treba dvoch. V tomto kontexte požiadal členov tripartity, aby vnímali včerajšie schválené opatrenie na vláde tak, aby sa nešlo cestou represie, aby sa nevyhlásil núdzový stav, ale aby sa išlo cielene, decentralizovane len tam, kde je to potrebné, za dodržanie všetkých práv lekárov tak, aby plynule pokračovali.

Predseda rady E. Tomáš uviedol, že systémové zmeny v zdravotníctve nie je možné urobiť za jeden deň a pacient nesmie byť v tomto spore rukojemníkom.

R. Karlubík za AZZZ SR uviedol, že táto problematika je známa už minimálne štyri roky a platy lekárov sú len malou časťou celkového rozpočtu mzdových záležitostí, alebo objemu miezd, ktoré idú do zdravotníctva. Apeloval na ministra zdravotníctva, aby pokračuje v tom čo sľúbil, že bude diskutovať so všetkými zúčastnenými a nielen s Lekárskym odborovým združením, pretože aj ostatní by mali nároky. Je tu konsolidácia a treba to plne chápať a každý si musí utiahnuť opasok a nemôžu tu byť len požiadavky jednej skupiny. Vyslovil vďaku, že sú všetci prizvaní k riešeniu tejto problematiky. Ďalej doplnil, že tripartita ak má zhodu, tak má veľké slovo voči verejnosti, preto je potrebné vyslať signál. Cieľom je vyjednať férové podmienky pre všetkých aktérov a aby sa problémy zdravotníctva riešili komplexne.

M. Uhlerová uviedla, že KOZ SR nemá detailný vzhľad do rokovaní, ktoré prebiehajú medzi Lekárskym odborovým združením a Ministerstvom zdravotníctva SR a Lekárske odborové združenie nie je ani združením, ktoré je zastrešené KOZ SR. Situácia dospela do veľmi nepríjemného stavu a KOZ SR sa chce pripojiť k výzve ku konštruktívnemu dialógu, o ktorý by mali mať záujem obe zainteresované strany tak, aby hľadali spoločné riešenia k zlepšovaniu situácie v zdravotníctve, starostlivosti o pacientov ako aj ku skvalitňovaniu pracovných podmienok lekárov a zamestnancov zdravotníctva. KOZ SR rešpektuje, že obe strany majú právo na obhajobu svojich záujmov aj cez rôzne formy nátlaku, avšak tieto by nemali viesť k paralizácii v rámci sektora, naopak, mali by obe strany donútiť sadnúť si opäť k rokovaciemu stolu aj so zainteresovanými ďalšími aktérmi v rámci rezortu. KOZ SR podporuje rozšírenie rokovaní aj o ďalších aktérov vrátane odborového zväzu pracovníkov zdravotníctva a sociálnych služieb a tým by aj samotné riešenia, ktoré by boli prijaté, by boli oveľa reprezentatívnejšie a získali by aj celospoločenskú podporu a zhodu.

P. Ondek za KOZ SR uviedol, že je to veľmi varovné, aby nenastal precedens, a na najbližšiu tripartitu zástupcovia KOZ SR možno prídu s návrhom riešiť pedagogických a odborných zamestnancov a učiteľov vysokých škôl a vedcov.

A. Beljajev za APZD uviedol, že Hippokratova prísaha ostala niekde za dverami a toto rozhodne nie je spôsob, akým by sa to malo riešiť. Odborári majú svoje práva, ale lekári majú svoje povinnosti a jednoducho brať si za rukojemníkov celú spoločnosť je výraz absolútneho chrapúnstva. APZD plne podporuje ministra zdravotníctva v jeho úsilí, aby neustúpil a nevytvoril precedens.

Minister školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR T. Drucker uviedol, že brať si za rukojemníkov chorých ľudí a životy je strašne cynické a je potrebné z pohľadu štátu zabezpečiť ochranu života a zdravia krajným riešením, ktoré je určite lepšie ako zostať v možnosti vyhlásenia núdzového stavu, pretože ten by sa dotkol všetkých občanov Slovenska.

Minister investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR R. Raši uviedol, že tu vôbec nejde o pacienta, ale ide o platy a nie je tu ani snaha dohodnúť sa. Vyslovil obdiv k trpezlivosti ministra zdravotníctva.

R. Machunka uviedol, že AZZZ SR podporuje tieto legislatívne kroky aj keď neprešli tripartitou a každý manažér musí mať nástroje na to, aby odvrátil také vážne veci aké prichádzajú. Tu nejde o presadzovanie odborárskych požiadaviek v zmysle toho a na čo sú odbory zriadené, oni nerobia kolektívne vyjednávanie, ale presadzujú nejaké svoje konkrétne záujmy a zámery. Bude to do nekonečna nástroj, aby niekto nevhodným spôsobom presadzoval svoje záujmy. Zástupcovia zamestnancov aj zástupcovia zamestnávateľov tiež presadzujú svoje záujmy, ale nikdy to nerobia takým spôsobom, aby ohrozili základné fungovanie štátu a základné práva občanov. Vždy je tu ten spoločenský záujem. Sociálni partneri prijali k situácii v zdravotníctve spoločné vyhlásenie v znení :

„Sociálni partneri v tripartite vyslovujú znepokojenie nad kritickou situáciou v zdravotníctve v dôsledku hromadných výpovedí lekárov.

Sme presvedčení, že život a zdravie človeka nesmie byť rukojemníkom rokovaní medzi lekárskeym odborovým združením (LOZ) a ministerstvom zdravotníctva.

Zobrali sme na vedomie správu ministra zdravotníctva o stave rokovaní, ako aj o napĺňaní požiadaviek LOZ a vnímame pozitívne snahu ministerstva zdravotníctva rokovať a konštruktívne riešiť problémy slovenského zdravotníctva.

Vyzývame zainteresované strany, aby pristúpili k racionálnemu riešeniu, ktoré upokojí situáciu a zmierni eskaláciu napätia a neistoty verejnosti.

Rešpektujeme, že odbory majú zákonné právo na obhajobu svojich záujmov, ich spôsob výkonu by však nemal viesť k paralyzácii sektora. Na druhej strane štát má povinnosť chrániť ústavné práva občanov.

Legislatívne opatrenia vlády na zabezpečenie lekárskej starostlivosti vnímame ako krajné riešenie. A vyzývame obe strany k dohode, aby nemuselo byť realizované.

Sociálni partneri sú pripravení pomôcť k dosiahnutiu úspešného výsledku rokovaní, ak o to požiadajú zainteresované strany“.

- **Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 113/2023 Z. z. o záujme slovenskej republiky udeliť národné vízum vybraným skupinám štátnych príslušníkov tretích krajín v znení neskorších predpisov ([minister práce, sociálnych vecí a rodiny](#))**
- **Informácia k národným vízom pre priemysel ([APZD](#))**

Predseda rady E. Tomáš uviedol, že Slovensko má historicky najnižšiu nezamestnanosť. Čo sa týka národných víz, od leta 2024 je účinná novela zákona o pobyte cudzincov a zákona o službách zamestnanosti, ktorými sa zefektívnilo a uľahčilo prijímanie zamestnancov z tretích krajín. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR pripravilo návrh na predĺženie účinnosti nariadenia vlády SR pre vodičov pre rok 2025, ešte sa s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a Ministerstvom vnútra SR diskutuje o zdrojových krajinách. Čo sa týka možného predĺženia účinnosti nariadenia vlády SR pre priemysel, odporúča zástupcom zamestnávateľov komunikovať s Ministerstvom vnútra SR.

A. Beljajev za APZD uviedol, že je potrebné predĺžiť platnosť národných víz pre priemysel aj na rok 2025 a navýšiť celkový počet národných víz pre priemysel vydaných v roku 2025 na 25 000. Slovensko je jedna z mála krajín Európskej únie, ktorá na budúci rok očakáva hospodársky rast a rast HDP, že máme jednu z najnižších nezamestnaností aká dnes vôbec existuje. Národné víza neprispievajú k správne fungovaniu a sú dočasné riešenie. Ako uviedol, sami presadzovali zmenu v procesoch zamestnávania cudzincov a podporujú nový zákon prijatý v lete 2024, avšak zákon môže byť funkčný iba v prípade, ak funguje celé prostredie - úrady práce, cudzinecká polícia a zastupiteľské úrady, čo sa však nedeje. Konštatoval, že stav je taký, že je značne problematické získať termíny na podávanie žiadostí o prechodný pobyt a dostať sa k nim trvá týždne aj mesiace a stav sa dlhodobo nezlepšuje. Zamestnávanie cudzincov je napriek zmenám naďalej značne zdĺhavé. Ďalej uviedol, že jediný nástroj, ktorý dnes ako tak funguje sú národné víza pre priemysel, pretože na ich získanie nie je potrebné navštíviť cudzineckú políciu. Národné víza musia fungovať ďalej, aspoň do tej doby, kým sa stabilizuje situácia na úradoch hraničnej a cudzineckej polície. Problematiku cudzineckej polície riešia s ministerstvom vnútra, avšak úpravu nariadenia musí vykonať ministerstvo práce ako jeho gestor. Žiada o pomoc Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR pri riešení problému, ktorý sa týka nefunkčnosti cudzineckej polície a sprostredkovateľských úradoch.

K. Lanáková, generálna riaditeľka sekcie práce Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR doplnila, že je potrebné postupne eliminovať schémy národných víz. Tak zastupiteľské úrady, ako aj cudzinecká polícia sú zahlcované týmito žiadosťami a pri ostatných žiadostiach o iné typy víz (napr. schengenské) a pobytov, najmä prechodný pobyt na účel zamestnania sa tak stále predlžuje lehota na ich vybavenie, resp. je problém s termínmi na ich podanie.

Národné víza boli prijaté iba na dočasné obdobie, kým sa v zákone nezmení proces udeľovania prechodných pobytov na účel zamestnania. Doposiaľ bolo udelených okolo 5000 národných víz pre priemysel a 90 % bolo pre jednu profesiu, alebo dve. Pokiaľ budú stále účinné aj schémy národných víz, nový systém udeľovania prechodných pobytov nebude fungovať tak, aby to bolo pre všetkých efektívne a rýchle, a teda je potrebné zvážiť danú požiadavku. Ďalej uviedla, že za posledný týždeň došlo k intenzívnej komunikácii s Úradom hraničnej a cudzineckej polície a Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. Žiadatelia o prechodný pobyt by už mali dostávať termíny na cudzineckej polícii rýchlejšie. Momentálne sú určené dva dni len na podávanie žiadosti o prechodný pobyt na účel zamestnania, a to pondelok a streda. Na záver doplnila, že vo veci národných víz pre vodičov už s dotknutými rezortmi prišlo k dohode čo sa týka zdrojových krajín.

A. Beljajev doplnil, že APZD zozbiera konkrétne údaje, ktoré má a predloží ich na ďalšej tripartite.

Rada prednesené informácie zobrala na vedomie.

Predseda rady E. Tomáš poďakoval všetkým prítomným za účasť.

za vládu

Erik T O M Á Š

predseda rady

za zástupcov zamestnancov

Monika U H L E R O V Á

podpredsedníčka rady

za zástupcov zamestnávateľov

Roman K A R L U B Í K

podpredseda rady